

החלטת ועדת האתיקה
בענין היעדרויות חברי הכנסת משיבות הכנסת
בכנס החורף ובכנס הקיץ של המושב הראשון של הכנסת ה-25
מיום י"ט בחשוון התשפ"ד – 20 בנובמבר 2024

כללי

סעיף 13ד(א)(2) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן – חוק החסינות) קובע:

“חבר הכנסת שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של חברי הכנסת:

נעדר משיבות הכנסת, ללא הסבר סביר –

(א) תקופה רצופה של חדשים או יותר, ולענין זה לא יובאו ימי הפגרה בחשבון; או

(ב) שלישי או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס פלוני, ואולם –

(1) אם הוא סגן שר – שתי חמישיות או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;

(2) אם הוא שר – מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור.”

החלטה מס' 33/20 של ועדת האתיקה קובעת כי שרים וסגני שרים שאינם חברי כנסת יהיו נתונים לשיפוטה של ועדת האתיקה אם נעדרו שלושה רבעים או יותר מימי ישיבות מליאת הכנסת בכנס מסוים.

חוק החסינות מכיר בכך שחברי הכנסת, השרים וסגני השרים נדרשים מפעם לפעם להיעדר ממשכן הכנסת לצרכי עבודתם הציבורית, ועל כן קובע כי ועדת האתיקה תדון רק בהיעדרות החורגת ממכסת ההיעדרויות שנקבעה. קביעה זו, יחד עם קיומן של פגרות הכנסת, מאפשרת לחברי הכנסת, לשרים ולסגני השרים לתכנן את ימי היעדרותם כך שלא יחרגו מדרישות החוק.

בהתאם לכך, במספר החלטות עבר של הוועדה נקבע כי היעדרות חברי הכנסת לצורך פעילות פוליטית וציבורית, לרבות נסיעות מטעם המדינה או הכנסת; היעדרות בשל מחלה שגרתית; והיעדרות בשל אירועים משפחתיים, לא תיחשב כהצדק סביר להיעדרות.

הוועדה מבקשת להדגיש את החשיבות שהיא רואה בנוכחות חברי הכנסת, השרים וסגני השרים בעת דיוני המליאה לשם השמירה על כבוד הכנסת ועל אמון הציבור בכנסת. זאת גם בהתאם להוראות כלל 3 לכללי האתיקה לחברי הכנסת הקובע כי “חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר.”

באשר לשרים ולסגני שרים, אמנם החוק מכיר בעיסוקיהם הרבים מחוץ לכנסת, ועל כן יש להם מכסת היעדרות נרחבת יותר, אך עם זאת, מוטלות עליהם מחויבויות מול הכנסת, הן בתפקידם כחברי הכנסת הנדרשים להשתתף בדיונים ובהצבעות, והן בתפקידם כשרים המוזמנים להופיע בוועדות הכנסת, להתייחס להצעות חוק ולהצעות לסדר במליאה ולהשיב לשאלות.

כנס החורף של המושב הראשון של הכנסת ה-25

בכנס החורף של המושב הראשון של הכנסת ה-25, מיום כ"א בחשוון התשפ"ג (15 בנובמבר 2022) עד י"א בניסן התשפ"ג (2 באפריל 2023), קיימה מליאת הכנסת 62 ישיבות.

מספר ההיעדרויות הבא משיבות מליאת הכנסת דורש הצדק סביר :

- א. חבר הכנסת – 21 ימי ישיבות או יותר.
- ב. סגן שר – 25 ימי ישיבות או יותר.
- ג. שר – 32 ימי ישיבות או יותר.
- ד. שר או סגן שר שאינו חבר כנסת – 47 ימי ישיבות או יותר.

כנס הקיץ של המושב הראשון של הכנסת ה-25

בכנס הקיץ של המושב הראשון של הכנסת ה-25, מיום ט' באייר התשפ"ג (30 באפריל 2023) עד י"ב באב התשפ"ג (30 ביולי 2023), קיימה מליאת הכנסת 38 ישיבות.

מספר ההיעדרויות הבא משיבות מליאת הכנסת דורש הצדק סביר :

- א. חבר הכנסת – 13 ימי ישיבות או יותר.
- ב. סגן שר – 16 ימי ישיבות או יותר.
- ג. שר – 19 ימי ישיבות או יותר.
- ד. שר או סגן שר שאינו חבר כנסת – 29 ימי ישיבות או יותר.

הוועדה מבקשת להפנות את תשומת ליבם של כלל חברי הכנסת והשרים להוראות חוק החסינות ולחובותיהם להקפיד להשתתף בישיבות הכנסת. הוועדה מזהירה כי ככל שחברי הכנסת והשרים יחרגו פעם נוספת ממכסת ההיעדרויות הקבועה בחוק היא תפעל להטלת סנקציות חמורות יותר.

החלטת ועדת האתיקה

א. חברי הכנסת

ועדת האתיקה מצאה כי 116 מתוך 120 חברי הכנסת מילאו את חובתם להיות נוכחים בישיבות הכנסת במושב האמור בהתאם למכסה הקבועה בחוק והיא מבקשת לציין זאת לחיוב.

היעדרויות:

1. חבר הכנסת אריה דרעי

בכנס החורף חבר הכנסת אריה דרעי כיהן בחלק מהתקופה כחבר כנסת¹, ובחלק מהתקופה כשר². בעת כהונתו כשר נעדר מ-1 ישיבות מעל המותר ובעת כהונתו כחבר הכנסת נעדר מ-8 ישיבות מעל המותר. **בכנס הקיץ**, נעדר מ-8 ישיבות מעל המותר.

סה"כ: 17 היעדרויות במהלך המושב הראשון שהן מעבר למכסת ההיעדרויות הקבועה בחוק.

תגובת חבר הכנסת: חבר הכנסת דרעי מסר לוועדה כי בשלושה מהמועדים שבהם נעדר משיבת מליאת הכנסת, נפלה טעות ונוכחותו לא נרשמה בלוח הנוכחות. כמו כן, ציין כי היה מצוי בעומס רב נוכח היותו יו"ר תנועה בתקופה שבה הוקמה הממשלה ה-37, וכי התקיים בעניינו הליך משפטי שהוביל להיעדרותו משיבות המליאה.

¹ מיום 15.11.2022 עד ליום 29.12.2022 ומיום 24.1.2023 עד היום.
² מיום 29.12.2022 עד ליום 24.1.2023.

ועדת האתיקה שקלה את נימוקיו של חבר הכנסת דרעי ובפרט התחשבה בקיומו של ההליך המשפטי שהתנהל בבית המשפט העליון בעניין מינויו של חבר הכנסת דרעי כשר³. משכך, הוועדה קיבלה את קיומו של הצדק סביר לחלק מימי ההיעדרויות, אך לא לכולם. כמו כן, ועדת האתיקה התחשבה בכך שזו הפעם הראשונה מאז 2014 שחבר הכנסת אריה דרעי נעדר מעבר לתקופה הקבועה בחוק.

הוועדה החליטה להטיל על חבר הכנסת אריה דרעי שלילת שכר של **שלושה ימים** וכן סנקציה של **הערה** בהתאם לסעיפים 13ד(ד) ו-5(1) לחוק החסינות. הוועדה קוראת לחבר הכנסת דרעי להימנע מחריגה ממכסת ההיעדרויות בעתיד.

2. חבר הכנסת מנסור עבאס

בכנס הקיץ נעדר מ-3 ישיבות מעל המותר.

הוועדה החליטה כי מכיוון שזו הפעם הראשונה שחבר הכנסת עבאס נעדר מעבר לתקופה הקבועה בחוק, ומשום שמדובר בחריגה קטנה יחסית, לא תוטל עליו סנקציה אית.

3. שני חברי כנסת נוספים חרגו ממכסת ההיעדרויות מטעמים רפואיים חריגים. הוועדה קיבלה את נימוקיהם והחליטה כי מדובר בהצדק סביר לחריגה ממכסת ההיעדרויות הקבועה בחוק. נוכח צנעת הפרט ובהתאם לנוהג במקרים קודמים, שמוניהם של שני חברי הכנסת לא מוזכרים בהחלטה זו.

ב. שרים ושרים שאינם חברי הכנסת

1. חיים כץ, שר התיירות

בכנס החורף השר חיים כץ כיהן בחלק מהתקופה כחבר הכנסת⁴, בחלק מהתקופה כשר⁵, ובחלק מהתקופה כשר שאינו חבר הכנסת⁶. בעת כהונתו כחבר כנסת, נעדר השר כץ מ-7 ישיבות מעל המותר. **בכנס הקיץ**, כיהן השר חיים כץ כשר שאינו חבר כנסת ונעדר מ-1 ישיבות מעל המותר. סה"כ: 8 היעדרויות מעבר למכסת ההיעדרויות הקבועה בחוק.

הוועדה מצרה על כך שהשר כץ לא נימק בפניה את היעדרויותיו. עם זאת, מכיוון שזו הפעם הראשונה, מאז שנת 2012, שבה נעדר מעבר למכסה הקבועה בחוק, החליטה הוועדה בהתאם לסעיפים 13ד(ד) ו-2(2) לחוק החסינות להטיל עליו סנקציה של **אזהרה**.

2. חיים ביטון, שר במשרד החינוך

בכנס הקיץ נעדר השר ביטון מ-3 ישיבות מעל המותר.

הוועדה מצרה על כך שהשר ביטון לא נימק בפניה את היעדרויותיו. עם זאת, הוועדה החליטה כי מכיוון שזו הפעם הראשונה שהשר ביטון נעדר מעבר לתקופה הקבועה בחוק ומשום שמדובר בחריגה קטנה יחסית, לא תוטל עליו סנקציה אית.

³ ראו לענין זה את החלטת ועדת האתיקה מס' 17/17, בענין "היעדרות חברי הכנסת מישיבות הכנסת בכנס החורף התשס"ז-2006".

⁴ מיום 15.11.2022 עד יום 29.12.2022.

⁵ מיום 29.12.2022 עד יום 2.1.2023.

⁶ מיום 2.1.2023 עד יום 2.4.2023.

3. גלית דיסטל אטבריאן, שרת ההסברה

בכנס הקיץ נעדרה מ-2 ישיבות מעל המותר.

השרה דיסטל אטבריאן מסרה לוועדה כי במהלך כנס הקיץ הייתה בעיצומה של הקמת משרד ממשלתי חדש בראשותה דבר שהוביל לעומס רב ופעילות מרובה מחוץ למשכן הכנסת. בנוסף, באותה תקופה לא הייתה לה לשכה במשכן הכנסת, דבר שהקשה על הגעתה הסדירה למשכן הכנסת במקביל לכך. כמו כן, ציינה השרה כי היא מקבלת את הביקורת ותפעל ליישמה בעתיד. הוועדה החליטה כי מכיוון שזו הפעם הראשונה שהשרה גלית דיסטל אטבריאן נעדרה מעבר לתקופה הקבועה בחוק ומשום שמדובר בחריגה קטנה יחסית, לא תוטל עליה סנקציה אתית.

4. רון דרמר, השר לעניינים אסטרטגיים

בכנס הקיץ נעדר מ-2 ישיבות מעל למותר.

הוועדה מצרה על כך שהשר דרמר לא נימק בפניה את היעדרויותיו. עם זאת, הוועדה החליטה כי מכיוון שזו הפעם הראשונה שהשר דרמר נעדר מעבר לתקופה הקבועה בחוק, ומשום שמדובר בחריגה קטנה יחסית, לא תוטל עליו סנקציה אתית.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.